

Josef Lada – O Popelákovi

Ve výnosném statku uprostřed návsi žila bohatá vdova se třemi syny. Karel a Bronislav byli vlastní synové, ale ten třetí – chudák – byl nevlastní. A sám už ani nevím, jak se správně jmenoval, protože mu doma i v celé vsi nikdo jinak neřekl než – Popelák. Říkali mu tak proto, že byl neustále ukoptěný a pořád oblečený v jedněch umazaných šatech, protože mu nová macecha nikdy nekoupila.

Zato Karel i Bronislav si ve všední dny chodili jako páni, každou chvíli v nových šatech, nic nedělali a jen peníze zbytečně utráceli. Všechnu práci za ně musil udělat ubohý Popelák a za všechno dostal často k jídlu jenom suchý krajíc chleba, zatímco se Karel s Bronislavem cpali drahými lahůdkami. Zato byl Popelák chválabohu stále zdrav jako řípa a nikdy nezastonal s pokaženým žaludkem jako jeho nevlastní bratři. Macecha mu záviděla jeho pevné zdraví a vysokánskou, krásně urostlou postavu, a když si tak někdy k němu v duchu přirovnala své syny slabochy, to mu potom ukládala ještě horší práce, aby byl ještě víc ukoptěn a umazán.

Jednou přišli Karel s Bronislavem z hlavního města celí rozjaření a vykládali překvapené matce, že královská dcera uspořádá v zámku nádherný ples, na který se musí dostavit všechna mládež z celého okolí hlavního města. A žádali matku, aby se s nimi hned vypravila do města a na ten ples jim nakoupila drahého šatstva, prádla, zlaté hodinky a jiné všelijaké parády. Blažená matka jim všechno přislíbila a už v duchu viděla své syny, jak tančí se samotnou královskou princeznou.

Když se pak druhého dne chystala na ten slavný nákup a sedala na dvoře do kočáru, tu ze žertu zavolala na Popeláka, který zrovna z chlévů vozil na kolečku mrvu, co by si přál, aby mu přivezla z města.

„Vždyť snad musíš jít také na ten bál do královského zámku!“ chechtala se macecha. „Princezna by tě tam jistě velmi postrádala!“

Karel i Bronislav se při té řeči smáli, až se ohýbali, ale Popelák si z toho nic nedělal a vesele požádal matku: „Nic drahého a zbytečného mi, maminko, nekupujte. Já se spokojím i s tím, co se vám cestou za klobouček přichytí!“ A potom zas klidně pokračoval ve své práci.

To se ví, že macechu ani ve snu nenapadlo, aby nevlastnímu synu něco z města vozila, a také brzy cestou zapomněla na jeho skromné přání.

Když si však pozdě večer po návratu z města sundávala z hlavy klobouk, spadlo z něho něco na stůl.

„A to se, hoši, podívejme!“ zvolala překvapená matka. „Tomu umouněnci se opravdu jeho hloupé přání vyplnilo! Tumaš tedy, Popeláku, co sis přál mít, a hled' za to pořádně pracovat!“

Smála se a hodila nevlastnímu synu, který skromně seděl v koutě u kamen – tři lískové oříšky.

Když přišla sobota, kdy byl v královském zámku pořádán ten slavný bál, bylo ve statku od rána až do večera rušno. Karel i Bronislav se už od časného jitra parádili, ale pořád s něčím nebyli spokojeni. Chtěli být ze všech mládenců nejlépe nastrojeni, aby si jich sama princezna povšimla, a proto honili ubohého Popeláka hned pro tohle a hned zas pro něco jiného. Musel doběhnout k ševci, aby jim znovu přeštil botky, a hned zase pro holiče, aby je lépe nakadeřil a navoněl.

Popelák se prací div neztrhal, a přece mu macecha připravila ještě pěknou práci, než odjeli do hlavního města: smíchala dohromady plný plecháč hrachu a plný plecháč čočky a nařídila, aby to pořádně přebral, než půjde spát.

Ale Popelák si z toho docela nic nedělal. Když macecha a nevlastní bratři odjeli, vyšel na dvůr. Zahvízdal na holuby a otevřeným oknem je pustil do světnice. Dále se už o uloženou práci nestaral, neboť dobře věděl, že jeho miláckové hrách i čočku brzy čistě přeberou a pak se zas

otevřeným oknem vrátí do svých příbytků. Však vědí, že si za odměnu smějí sezobat všechna nepotřebná zrnka.

Ještě uzamkl vrata a prohlédl celý statek, aby se přesvědčil, že se nic zlého ve stavení nepříhodí, a pak vesele spěchal po zahradě k lesu, kde u starého dubu byla vyhloubena studánka. Nejdřív se napil čisté a studené vody a potom se umyl ve stružce, aby neznečistil vodu ve studánce.

Zatím vyšel měsíc a podle toho Popelák poznal, že konečně přišla chvíle jeho štěstí. Už dávno věděl, co má dělat, a co se bude dít, neboť mu to častokrát ve snu projevila neznámá, ale velmi vlídná paní. Vyndal z kapsy první ořech, rozkousl jej, a sotva jej položil na zem, hned se z něho vylouppl krásný, silný, bohatě vystrojený kůň. Také pěkné šaty byly přehozeny přes sedlo, a když se do nich Popelák oblékl a přehlédl se ve studánce od hlavy až k patě jako v zrcadle, tu se věru sotva mohl poznat. Ale čas spěchal, proto rychle vyskočil na koně a už letěl jako s větrem o závod ke královskému městu.

Královský ples už zatím byl dávno v plném proudu. Hudba krásně hrála a všechno panstvo i venkovská mládež se svorně oddávali tanci. Princezna si sama vybírala urostlé hochy, ale Karel i Bronislav se marně před ní vystavovali – princezna si jich ani nevšimla.

Když bylo jedenáct a plesání už dostoupilo svého vrcholu, tu náhle trubač zatroubením oznamoval nového hosta. Princezna i tanečníci byli věru velmi zvědaví, kdože se to opovážil tak pozdě dostavit na ples, vždyť už to byla pro princeznu téměř urážka.

Když se však rozletěly dveře a v nich se objevil urostlý mládenec jak jedle a hezký jako panna, tu se všem rázem rozjasnily zachmuřené líce.

Hudba hned zahrála k novému tanci, a tu mládenec bez dlouhého otálení předstoupil s poklonou před královskou dceru, jako by ho byla zrovna sama k tomu vybízela.

A jaký to byl potom tanec! Hudba hrála, jak uměla nejkrásněji, a hrála stále, protože se princezna s neznámým hochem tance nemohla nabažit. A jak krásně tančili! Ačkoliv byl vysoký jako hora, přece tančil lehce jako pírkó a princezně se zdálo, že se sama jenom vznáší nad podlahou jako ptáček. Nebylo jí ani divné, že mládenec nepromluvil ani slůvko, že se jí ani nepředstavil a neřekl, co je zač. Jen a jen tančila s ním, jako by na plese ani jiných hochů nebylo. Když však udeřila poslední, dvanáctá hodina, tu se královské dceři neznámý hoch z náruče jemně vyvinul a zmizel náhle mezi tanečníky.

Marně ho princezna v tu noc mezi ostatními hochy hledala – už po něm nebylo ani potuchy.

Karel, Bronislav i matka druhý den dlouho vospávali, ale Popelák měl svoji práci včas udělanou jako vždycky. A když se konečně probudili, tu o ničem jiném nemluvili nežli o tom krásném plese v královském zámku a o neznámém junákovi, který se tak zalíbil i samotné princezně.

Však i princezna vzpomínala jen a jen na neznámého tanečníka a marně si hlavičku namáhala, kdože by to mohl být? Marně se na něho všech svých známých vyptávala, nikdo tak velikého mládence neznal a neviděl. S není divu – vždyť Popelák snad za celý svůj život ze své rodné obce nikam nevyšel.

Tu princeznu šťastně napadlo, aby pořádala druhý ples. Doufala, že se neznámý junák zase na ples dostaví, a protože už byla velmi nedočkavá, nařídila, aby se ples konal hned tu příští sobotu. A zase byla naň pozvána mládež z celého okolí.

To se ví, že Bronislav i Karel se zase chtěli na ples vypravit a žádali matku, aby pro ně nakoupila ještě větší parádu: ještě dražší obleky, mnohem jemnější prádlo, ještě nádhernější prsteny – ale střevíce si na ples nevzali. Koupili si také tak vysoké boty, jako měl ten cizí mládenec – ale co to bylo platné, když krejčí ani švec za nic na světě nemohli udělat Karla ani

Bronislava tak vzrostlými, jako byl ten cizí junák. A proto si v duchu oba přáli, aby ten chlapík už raději na ples nepřišel.

A zase bylo na statku shonu jako před tím prvním plesem. Zase bylo běhání a křiku a na Popelákovu hlavu se snesla plná nůše nadávek; že je pomalý a hloupý a kdovíco všechno. A zase mu macecha, nežli na ples odjeli, smíchala hrách a čočku a zase mu nařídila, aby to do rána všechno čistě přebral.

Inu - dobrá! – pomyslí si Popelák. Od čeho měl svoje dobré kamarády, holuby. Tím si tedy hlavu nelámá, a když nastal vhodný čas, zabezpečil statek a pak zase spěchal ke své studánce. Tam se opět čistě umyl, a když vyšel měsíc, rozlouskl druhý ořech. A zase se z něho vylouppl kůň, ale ještě mnohem krásnější a celý stříbrem vyzdobený. Také šaty byly mnohem ozdobnější, ale na to Popelák tak tuze nedbal. Rychle se strojil, aby už byl raději na královském zámku, neboť i jemu se princeznička velmi líbila.

To už byl ples opět v plném proudu, ale všichni návštěvníci i s princeznou byli jaksi roztržití a všichni byli zvědaví a nedočkaví, zdali ten neznámý junák zase na ples přijde. I princezna tancovala jako z přinucení a očka měla stále jenom na hodinách. Ale zdálo se jí, že ručičky jako naschvál jdou pomalu kupředu.

A přece se princezna dočkala... Jedenáctá odbila, trubač zatroubil a na nádvoří vesele zařehotal kůň. Dveře se rozletěly – a junák tu byl zase a ještě krásnější než o minulém plese! Bylo to uprostřed tance, ale princezna hned propustila svého tanečníka a rozpráhla ručky vstříc vzácnému hostu. A zase tančili jen spolu – jako v té rozkošné pohádce - , ale princezna se marně namáhala, aby junáka tak zaujala, aby nepoznal, že bude dvanáctá.

Marně! Marná byla její všechna snaha! Jak dvanáctá odbila, junák ihned přestal tančit, a než se princeznička nadála – byl junák tentam! A marně zase hudba hrála, jak uměla nejkrásněji, marně druzí tanečníci hleděli princeznu bavit – marně se všichni namáhali. Princeznu už tanec nezajímal a už se ani nedívala, koho bere k tanci. A tak je dost dobře možné, že tančila s Karlem i s Bronislavem; oni sami se tím nikdy nechlubili.

Po tom druhém plese byla princeznička ještě smutnější. Nechápala, proč ten cizí junák vždy nenadále zmizí a proč se neprohlásí – vždyť ona je přece také děvče jako malované! Svěřila se se vším staré chůvě a ta ji věru hodně potěšila. Stará chůva znala mnoho pohádek a pověděla svému miláčkovi, že musí uspořádat ještě třetí ples, jak se to v pohádkách sluší, a o tom třetím plese se snad junák konečně prohlásí, co je za chlapíka. Princ z jiného království to bude jistě. A když se ještě neprohlásí a bude chtít zase tak tajemně zmizet – pak nezbude nic chytřejšího, nežli na něj políčit a jako kvíčalu ho chytit – na lep!

Stará chůva poradila: namazat práh u plesové síně krátce před půlnocí hustým lepem – princ se přilepením zdrží trochu přes půlnoc, a tím také zmizí kouzlo. Princeznička se velmi potěšila a hned vyhlásila, že se bude konat ještě třetí, a to nejslavnější ples, jaký kdy byl na královském zámku pořádán.

Ačkoliv už bylo po celé vsi známo, že princezna pořádá ty plesy jenom kvůli neznámému junákovi, přece ještě všichni úhlednější hoši trouchu doufali, že se snad i oni princezničce zalíbí, a opět se všichni na ples vymódili, jak uměli nejkrásněji. Také Bronislav i Karel hodně peněz za parádu utratili, aby měli šaty ze všech nejkrásnější. A celý týden se na statku o jiném nemluvilo nežli o tom třetím plese a o tajemném cizím junákovi.

„Pardyje motyka!“ zahuhlal jednou u kamen Popelák, když ty závistivé řeči o neznámém chlapíkovi poslouchal. „To mám pomalu už sám chuť se taky k tý muzice podívat!“

Macecha i bratři se rozchechtali, div se smíchy po podlaze neváleli.

„Ty bys tam dělal pěknou parádu, ty umouněnce!“ chechtala se macecha. „Slonbidlo jsi velký dost, cožpak o to! Ale princezna by jistě padla do mdlob, jakmile by tě jen očkem zhlédla – a co tu máš co bublat do našich řečí? Táhni raději čistit chlívky – to ti tak ještě trochu sluší!“

Popelák se po těch zlých slovech naoko smutně ze světlice vypoťácel, ale na zápraží několikrát rázně poskočil, až se celý statek zakymácel. Tak se těšil na třetí ples a jen mu bylo líto, že podle nařízení, které dostane vždy ve snu, musí i třetí ples opustit dříve, nežli půlnoč odbije.

Proto i v ten večer spěchal ke studánce, jak hodina udeřila, a umýval se ještě pečlivěji nežli předtím. Pak rozlouskl třetí ořech a zase z něho vyskočil kůň jako jiskra, celý zlatem ozdobený, a také šaty byly samé zlato. Popelák se v mžiku oblékl, vyskočil si na koníka a už letěli jako vítr krajem ke královskému zámku.

Třetí ples byl nejkrásnější ze všech a také princeznička byla ten večer krásnější než jindy. Všude v sále bylo plno zlata, vzácných květin a drahocenných koberců. Hudba hrála vskutku jako v pohádce, ale princezna netančila. Seděla v čele tanečního sálu v květinovém háji, pozorovala taneční rej a každou chvilku mrskla očkem po hodinách. Věřila, že se princ po třetí své návštěvě určitě projeví, kdo je – a když ne hned, tak jistěže tak učiní, až se chytí na lep a promešká určený čas k odjezdu. Srdečko jí prudce bilo, když se přiblížila jedenáctá hodina, a když trubač zatroubil, už se nezdržela a běžela až ke dveřím, aby prince uvítala, hned jak vejde do sálu.

Při tanci se princeznička neznámého prince vyptávala, z kterého je království, a dávala mu všelijaké chytré otázky, aby se poděkl, ale on se jenom vlídně usmíval a nepromluvil. Stále se jen usmíval a tančil tak krásně, že se mu žádný z tanečníků nevyrovnal. A sotva začalo bít dvanáct, uklonil se své líbezné tanečnici a hned zamířil k východu.

Princezna spěchala za ním. Hořela zvědavostí, zdali se osvědčí její nástraha, ale byla opět zklamána. Stačila malinká chvilka, jen co se dveře za princem zavřely a zase otevřely a už po něm nebylo ani potuchy. Jenom v temné dálce zařehotal kůň a o kámen zazvonila podkova.

A přece po neznámém něco zbylo! Na lepkavém prahu stála přilepena velká bota, ze které se princ musel co nejrychleji vyzout, aby nepromeškal přesně určený čas k odjezdu. A tak místo prince měla princezna jen jeho botu.

A marně pořádala princeznička další skvělé plesy. Neznámý princ se už na nich neobjevil a princezna se mohla těšit jenom s jeho botou. Ale moudrá chůva zase dobře smutné princezničce poradila. Povídala: „Ten junák musí být v našem království! Cizí princ by sotva přijel na ples bez pozvání, a pokud já vím, byli zváni jenom naši junáci. A když je v naší zemi, tak ho nalézt musíme. Najdeme ho podle boty, kterou tady zanechal a kterou si nyní musí obout v zemi každý mládenec. A kterému nespadne z nohy, ten bude ten pravý, silný, velký junák!“

To byla věru moudrá rada a princezna hned vypravila posly, aby šli po celé zemi a všem mládencům tu botu ozkusili. Napřed kráčel dvorní ministr, který ručil za to, že se ani jediný hoch nevynechá; za ním se loudal královský strážník se vzácnou botou a na konci si pyšně vykračoval písař s ohromnou knihou, do které zaznamenával každou zkoušku.

A zkoušky se konaly velmi rychle: zkusil botu jeden, druhý, třetí mládenec – a máúcta! Už se šlo zase do jiného stavení. To se ví, že všem mládencům byla bota dost – až moc dost, a to byla právě chyba! A zkoušelo se bez milosti takto: když si mladík botu obul, vzal jej královský strážník pod ramena a rádně jím zatřásl. Když mu bota z nohy spadla, byl zamítnut a poslové šli o dům dál. Není divu, že nastala proto mezi mužskou chasou rádná mela. Všichni chtěli honem mít velké nohy, aby se jim na nich bota udržela, a mnozí kvůli tomu podstoupili i bolestné operace: nechali si dávat od vos do nohou žihadla, kladli nohy do mravenišť, chodili bosí, šlapali maznou hlínu pro cihláře, ale nic jim to nebylo platné. Všem bota z nohy spadávala. Už zbývala jenom jedna vesnice a konečně už i jenom jediný, poslední, statek, ve kterém bydleli mladí hoši. A to byl právě statek naší známé vdovy Hurbalové. Když spatřili poslové oba její syny – tak mávli jenom zlostně rukama a také zkoušku odbyli už jen ledabyly. Vždyť oba vlastní synové vdovy Hurbalové měli nohy jako tatrmánci.

Pan ministr byl z toho hrozně mrzut. Už se viděl, jak předstupuje před princeznu s prázdnou, a nejraději by byl někam utekl. A tu se ještě náhodou zeptal, zdali už ve statku není žádný jiný mladík, a vdova mu s úšklebkem pověděla: „Inu, je tu ještě jeden – ale to je vyloučeno, aby to byl onen krásný princ! Vždyť je to ukoptěný hromotluk, pane ministře! Nejraději by se jenom někde popelil, a proto mu říkáme jenom Popelák!“

Ale pan ministr si ho přál také vidět, a když Popelák ostýchavě přišel, tu královským poslům zajiskřily oči. Přes to, že byl Popelák umouněný, špinavý a roztrhaný, byl přece jenom vzrostlý jako jedle. Vždyť sotva prošel dveřmi!

A když mu botu ozkusili, tu zůstala selka i synové na to broulit s otevřenými pusami. Vždyť – prokrýlepana! – Popelák tu botu stěží obul, a když jej královský strážník s námahou trochu pozdvihl – tu se bota z nohy ani nehнула, ačkoliv jí Popelák pořádně zatřepal!

Pan ministr si oddechl. Nepřivede sice na královský zámek nějakého prince, ale přece alespoň našel v zemi hochu, kterému je bota dost. Zato Popelákova nevlastní matka a nevlastní bratři se mohli smíchy poválet, když si představili, že ten krásný princ by mohl být jejich Popelák. Považovali to za náhodu, že Popelák má právě tak velkou nohu, jako má neznámý princ, a tím to pro ně bylo odbyto. Pan ministr ještě selce Hurbalové nařídil, aby Popeláka řádně umytého vypravila v neděli do královského zámku, aby tam byl přesně v jedenáct hodin, kdy jsou u princezny audience.

„Tohle bude zase jednou podařená návštěva!“ smál se ministr a vracel se do hlavního města s blahým vědomím, že dělal, co mohl. Zato selka Hurbalová řádila až hrůza.

„Jak já k tomu přijdu, že má ten umouněnc zrovna tak velikou nohu jako ten neznámý princ? Teď abych se pro ostudu bála hlavu ze stavení vystrčit a ještě se nám bude nyní celá obec vysmívat, že máme ve stavení prince a že o tom ani nevíme! Nejraději bych uviděla, jak ho všichni kozli nesou na horoucí skálu, aby už byl jednou od něho svatý pokoj!“

Rozkaz je rozkaz, a tak selce nezbyvalo, nežli chystat nevlastnímu synovi slušnou výbavu, aby přišel na královský zámek aspoň trochu k světu. Když však přišla neděle a selka Popeláka ráno sháněla, aby se šel řádně umýt, tu shledala ke své hrůze, že po něm není vidu ani slechu. Zmizel tak, jak chodil celý týden – neumyt a neučesan!

A ustrašená selka už jej v duchu viděla, jak se hlásí u princezny umazaný jako čuně, a proto hned kázala zapřáhnout do kočáru, aby mu v tom zabránila. Ale Popelák do zámku nešel. Podle nařízení, které mu zase ve snu projevila ona vlídná paní, odebral se ráno ke své studánce a zase se v ní čistě umyl. A tu - a tentokrát bez ořechu – opět se objevil krásný kůň a na něm krásné šaty. A kůň promluvil lidským hlasem: „Tentokrát už jedem naposledy, milý Popeláku! A neděkuj mi – to máš odměnu za to, žes vždycky tak vlídně zacházel se všemi domácími zvířaty a žes jim nikdy neublížil. Nyní chutě na mne sedej a pojedeme sice na poslední, ale zato veselou cestu!“

Zatím královská dcera smutně přecházela ve své komnatě. Už byla s tím usmířena, že ta pohádka tak divně dopadla, ale chtěla přece aspoň vidět toho vesnického junáka, který je zrovna tak silný jako ten cizí princ. A jedenáctá se blížila.

A tu pojednou začne trubač slavně troubit hlučnou fanfáru, jaká se troubila jen nejvzácnějším hostům, a na královském dvoře rázem nastal nebyvalý ruch. Také princeznička spěchá k oknu – a co to vidí? Ke královskému zámku letí tryskem jezdec na překrásném koni, jako pták přeskočí vysokou hradbu a naráz zastaví před jejím oknem. A jen zamával čapkou na pozdrav a princezna už spěchá dolů na nádvoří, aby uvítala toho, jehož se věru v tu dobu nenadála.

Nevýslovně šťastna jej hned uváděla do královské slavnostní jizby a tam jej dvořanům představila jako svého královského chotě. A nic jí nevadilo, když jí princ pověděl spravedlivě, že je jenom ten obyčejný Popelák. Byla ihned nádherná svatba a nádherným plesem, na který se zase dostavila mládež z celého království.

A teď si, milé děti, představte ten výjev, když se král hlásil k selce Hurbalové a k jejím dvěma synům jako jejich ztracený umouněný Popelák! Ti hned padli na kolena a snažně prosili krále, aby se jim nemstil za to hrubé zacházení, ale král jen mávl rukou na znamení, že už to všechno větrové odvanuli, a bohatě je obdaroval. Podle toho usoudili všichni hosté, že budoucí král má velmi dobré srdce, a těšili se na spokojený život pod jeho žezlem. A vskutku žijí všichni spokojeně dodnes: král-Popelák, královna i celý jejich šťastný národ.

LADA, Josef. Nezbedné pohádky. 8. vyd. Praha : Albatros, 1999. O Popelákovi, s. 25 – 36.

Sednice, jizba – pokoj ve venkovském domě; *mrva* – hnůj; *junák* - mladý svobodný muž, statný a narostlý

1. Kde se pohádka odehrává? Za devatero horami a devatero řekami, nebo na konkrétním místě?
2. Jak se jmenuje matka tří synů? (Je bezejmenná, nebo je to člověk se jménem a povoláním?)
3. Je pohádka usazená do starých časů, nebo moderní doby, např. do 19. st. (všímej si slov mládež, ministr, hlavní město, lahůdky, nakupovat ve městě, prádlo (rozuměj spodní), zlaté hodinky, sledovat hodiny ...)
4. Kdo radil Popelákovi, jak dojde ke svému štěstí?
5. Proč promluvil kůň lidskou řečí?
6. Je zde použit humor jazykový, nebo situační (smějeme se slovům, nebo nastoleným scénám?)
7. Uveď některé znaky klasické pohádky, se kterými se pracuje i v této moderní pohádce.
8. Vysvětli, proč je pohádka O Popelákovi tzv. moderní (autorská).
9. Najdi nějaké zmínky o princezniných rodičích (o králi a královně).
10. Kdy se z princezny stala královna? Kdo jí titul udělil?
11. V pohádce se důsledně uvádí spojení „královský zámek“. Používá se toto spojení také v klasické pohádce? Jaké jiné zámky než královské se vyskytovaly?
12. Je použitý jazyk jazykově (spisovný/hovorový/nepisovný) a stylisticky (vhodný pro všechny typy písemností) neutrální, nebo je oživen nějakými literárními prostředky (zastaralý/moderní, citově zbarvený, se zdobnělinami...)?
13. Jsou postavy povahově různorodé, nebo jsou tzv. černobílé (hodný je vždy hodný a špatný vždy špatný)? Která postava prožívá nejvíc emocí?

Řešení:

- 1) Ve výnosném statku uprostřed vsi
- 2) Vdova Hurbalová, selka
- 3) Do modernější doby – např. hodiny a hodinky se mezi běžně majetné lidi rozšířily až v době modernizace a miniaturizace, slovo lahůdky se do starých časů nehodí apod.
- 4) Neznámá vlídná paní ze snu – bez podrobností, bez propojení vztahu a bez důvodu
- 5) Aby se rozloučil a vysvětlil mu, proč mu pomáhá (vždy se choval hezky k domácím zvířatům)
- 6) Situační, nastolená situace, kdy muž sedí v koutě a čeká na štěstí, je komická
- 7) 3x ples, 3 oříšky, nadpřirozené síly a mluvící zvířata, dobro vítězí
- 8) Má autora, je to jakási parodie, je tu situační humor
- 9) V pohádce o nich není ani slovo, vše řídí princezna (dosti samostatná, chytrá, využívá rady staré chůvy, jinak není zmínka, že by měla rádce apod.)
- 10) V okamžiku sňatku, nikdo jí titul nepředá (není jasné, proč je nazývána královskou dcerou a proč princeznou, když své skutky řídí sama)
- 11) V klasické pohádce jiné než královské zámky neexistují, není třeba v nich spojení uvádět, v modernější době zámky obývá i ostatní šlechta, popř. slouží jako správcovské sídlo panství
- 12) Jazyk je převážně spisovný, dnes knižní, oživen několika moderními slovy a spojeními (viz bod 3), je užito několik citoslovených výkřiků a jedna jediná nespisovná věta (Popelákův výkřik „Pardýje motyka! To mám pomalu už sám chuť se taky k tý muzice podívat!“). Téměř jediná zdobnělina je pojmenování princeznička. Jinak se v textu vyskytuje mnoho přirovnání (zdráv jako řípa, vysoký jako hora, vznáší se jako ptáček, tančí lehce jako pířko...)
- 13) Postavy jsou černobílé, bratři ani matka neudělají nic dobrého a Popelák nezná strach, váhání, vztek apod. Jediná princezna prožívá obavy, radost, strach, nerozhodnost...